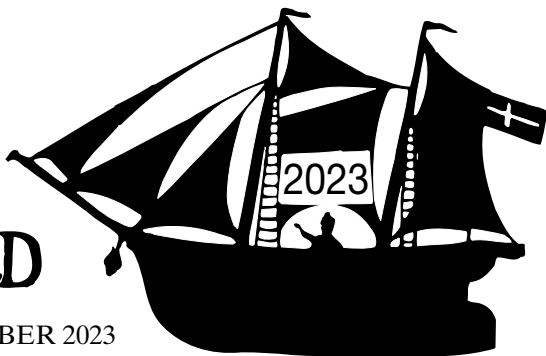

RYSLINGE FRIMENIGHED

82. ÅRG. NR. 3 JULI – SEPTEMBER 2023

MENNESKE FØRST – OG HVAD SÅ?

11.-12.11.2023

**SAMTALE OM DET
GRUNDTVIGSKE I
SKOLE, KIRKE OG
SAMFUND**

LÆS MERE PÅ
WWW.RYSLINGEFRIMENIGHED.DK

Illustration af Lise Kaltoft.

Til opbyggelse

Anmeldelse af Niels Thomsen: *Historie, teologi og forkyndelse – artikler, debat og opbyggelse*, 441 sider, forlaget Eksistensen 2022.

Niels Thomsen har en god og sund skepsis overfor systemer, det være sig teologiske, kirkelige, politiske eller andre. Ulempen ved stivnede systemer og meninger er, at sagen selv kan mistes af syne. Og sagen i Niels Thomsens bog, der måske bedst kan karakteriseres som en »erindrings-antologi«, det er altid evangeliet, troen, kristendommen. Så selvom det kun er enkelte artikler, prædikener og debatindlæg, der i indholdsfortegnelsen samles under overskriften »Til opbyggelse«, så kunne dén overskrift såmænd godt sættes for hele bogen.

En standende opgave for den kristne er at forsøge at se og forstå sit liv og kald i lyset af Jesu liv, død og opstandelse. At få indblik i et andet menneskes liv og læse en andens erindringer kan være en hjælp til dette. Det kan også være af almen interesse og til sand opbyggelse for den enkelte – hvis erindringerne vel at mærke er skrevet ud fra vinklen: 'Hvad jeg blev givet', og ikke: 'Se nu alt det, jeg fik udrettet' (og evt. 'hvorfor jeg har ret'). Thomsens bog er gudskelov skrevet ud fra den første vinkel. Han kommer ind på et væld af forskellige emner, problematikker og teologer som fx Porto Novo Missionen, Hal Koch, de frie skoler, folkekirkeordningen, Johannes' Åbenbaring, Tidehverv og Villy Sørensen – med meget mere – skrevet i et tidsspænd rækkende fra 1969 – 2022. Og selvom bogen ikke hører til i erindringskategorien i klas-

sisk forstand, så kan alle bogens artikler, debatindlæg, oplæg, prædikener og overvejelser i det hele taget ikke undgå at blive læst som et vidnesbyrd om et liv levet i konstant livtag med evangeliet om tømrersønnen fra Nazareth, der som Gud Søn døde og opstod for vores skyld. Fordi, som sagt, Thomsens sag er evangeliet, troen, kristendommen, livet. Og derved bliver man som læser opbygget – man tvinges til selv at tage stilling til kristendommen og overveje, hvordan evangeliet kaster lys, nåde og velsignelse ind over ens eget liv.

For det meste har jeg fundet mig selv enig med Thomsen, andre gange uenig – men i grunden er det ikke vigtigt, om man er enig eller uenig med ham. Det virkelig givende ved bogen er, at Thomsen skriver meget klart og let om dybe og vedkommende emner, og at han aldrig putter med sin egen hold-

ning. Det gør det desto nemmere selv at tage stilling og gøre sig sine egne overvejelser.

Niels Thomsen har gennem mere end seks (!) årtier præget dansk kirkeliv og den teologiske forskning og debat. I 16 år var han præst i Ryslinge Frimenighed, og jeg har hørt så mange skønne historier om ham; især er der mange af hans tidligere konfirmander, der husker Niels Thomsens konfirmandleje med stor glæde.

Thomsens virke er overordentligt bredt: Han har været ansat som forsker ved universitetet, været på studieophold i Rom og Paris, han har som nævnt været frimenighedspræst i Ryslinge, rektor for Præstehøjskolen, censor ved de teologiske fakulteter, medredaktør af tidsskriftet Fønix og desuden engageret i flere forskellige bestyrelser og arbejdsgrupper. Dertil kommer Thomsens 12 bøger samt et hav af artikler, debatindlæg mv., hvoraf en betydelig del nu er samlet i den bog, som anmeldelsen her drejer sig om.

Niels Thomsen skriver i forordet, at han er overrasket over, hvor god sammenhæng, der er i bogen – på trods af både bredden i emnerne og det store spænd i tid. Sammenhæng kan der bestemt være noget om. Samtidig står indtrykket af et mangfoldigt virke med grene ud i mange kroge af dansk ånds- og kirkeliv stærkt tilbage efter endt læsning. Apropos sammenhæng: Niels Thomsens virke som præst i Ryslinge Frimenighed både begyndte og sluttede med hhv. indsættelses- og afskedsprædiken på 10. søndag efter Trinitatis, og dermed med prædikener over den samme tekst, nemlig Luk. 19,41-48 om tempelrensningen. Første prædiken i Naza-

rethkirken er holdt i 1969, den sidste i 1985. Der anes nok en forskel på den måde, at prædikanten er blevet mere erfaren, mere direkte. Men der prædikes stadig i samme tone og med en vilje til velgørende klart at tale om et menneskeliv, hvor skyld og skam er grundvilkår, og hvor vi har brug for Guds frelse. Det hele sagt under den lutherske præmis, at vi har brug for gudstjenesten og forkyndelsen for at *høre* Guds Ord talt til os. Således i afskedsprædikenen: »Hvis vi er optaget af at kæle for os selv og forbedre vore vilkår, så ender det mærkværdigvis med, at vi kommer til at forkludre vort menneskeliv. Det er, fordi vi ikke kan sige os selv dét, der er sandheden om os: At vi er skabt i Guds billede, at vi er faldet, og at vi i tro til, hvad Gud har sagt og gjort, kan være frimodige alligevel. Det er heller ikke noget, vi kan lære udenad som en lektie. Det er noget, vi må have sagt til os – igen og igen – i vort bedehus« (s. 247).

Som allerede nævnt viser Thomsen flere steder en udpræget skepsis mod i kirkelige eller teologiske kredse at vandre, evt. marchere, i takt. I en artikel om »Tidehvert til opbyggelse« fra 2017 viser han, hvordan de toneangivende præster omkring bladet og sommermødet fra 1930'erne og et par årtier frem ikke var ganske enige om en bestemt teologi, men hver for sig optagede af, med N.I. Hejes ord, »at lade den evangeliske grundstemning stå«. Det gjorde hhv. N.I. Heje, K. Olesen Larsen og G. Brøndsted på forskellig vis. Olesen Larsen med sine store Kierkegaard-artikler, der, som Thomsen skriver det, ikke så meget handlede om Kierkegaard, men om det, Kierkegaard pegede på: evangeliet. »Hans interesse var

ikke Kierkegaard, men den sandhed om evangelium og menneskelighed, som han selv havde fundet med Kierkegaard« (s. 160). Og sådan bør enhver teologisk eller kirkelig »retning« indimellem standse op og spørge sig selv om sigtet: Gælder det om at være ægte grundtvigianer, tidehvervsmand, indremissionær eller folkekirkemidtbaneaktivist – eller gælder det om til stadighed at have sagen for øje, nemlig evangeliet. I øvrigt er det tvivlsomt, om Niels Thomsen vil kalde sig grundtvigsk eller have navn af »grundtvigianer«, til trods for at meget af hans virke er foregået i netop sådanne kredse og meget af det, han skriver om, handler om Grundtvig og det grundtvigske. Det er skægt at læse hans »Knækprosa ved fødselsdagsfesten for Grundtvig på Ryslinge Højskole« fra 1983, da Den Gamle fyldte 200 år. Thomsens pointe er her, at Grundtvig sandelig ikke havde fortjent at blive gjort til en »fællesnævner«:

»Fællesnævner for Tvind og Ryslinge
for sort skole og friskole og folkeskole
for land og by
for folkesocialister og venstremænd
for skidt og kanel
for øst og vest og syd og nord
for sandt og løgn og ondt og godt og lys
og mørke
for op og ned og ud og ind
(...)
Det havde han ikke fortjent.
Han var en ufredsmand.
(...)
Vi snakker om Grundtvig,
Det gjorde han ikke.
Han var ikke grundtvigianer.
Han talte om liv og død
og havde opdaget, at der var forskel.
Han holdt med livet og var imod
døden« (s. 150ff.).

Igen: Det gælder ikke om at være medlem at et teologisk parti og finde ud af at være ægte grundtvigianer, kierkegaardianer eller andet. Det gælder livet; det skabte og det evige. Og det er det samme som evangeliet.

Undervejs både kan og skal vi så lade vore meninger brydes om, hvad sand tale om menneskelivet er, og hvad sand forkyndelse af evangeliet er; vi skal, og det må gerne være i ufred, tale om, hvad mennesket er, hvad livet er, hvem Gud er, hvad frelse er, hvem Kristus er, hvad kirken er. Og her er Thomsens bog jo i sig selv et vægtigt bidrag. Og apropos den samtale og diskussion om, hvad Grundtvig så »i virkeligheden« mente, der har stået på i mere end 200 år, så er Niels Thomsen, hvis svigerfar som bekendt var Kaj Thaning, ikke bleg for, kort og fyndigt, at medgive, at »Thanings adskillelse af det kristelige og det folkelige fik stor indflydelse på højskolerne, og kom til at legitimere mange højskolars stigende afstand til kirke og kristendom« (s. 165). Ja, mon ikke!

Denne afstand, legitimeret med Thaning's fremhævelse af »Menneske først, kristen så«, har siden bredt sig langt ind i kirkelige, grundtvigske kredse, hvor det er blevet tolket på en måde, så man kan få indtryk af, at »fællesskab« er blevet vigtigere end evangeliet, skabelsen vigtigere end, eller eventuelt lig med, frelsen. Thomsens knækprosa fra 1983 være hermed anbefalet til videre diskussion og/eller selvransagelse (også) i grundtvigske kredse, gerne læst sammen med Thomsens artikel om Luther og Grundtvig, hvor hovedpointen er, at de to havde det til fælles, at de ikke ville sige noget nyt, fordi reformationen

Forfatteren Niels Thomsen.

ikke var en fornyelse, men en tilbagevenden til oldkirkens umistelige indsigter.

Det kan ikke undgås, at der i en udgivelse, hvor noget af det trykte har mere end 50 år på bagen, vil være noget, der virker bedaget. Det kan så læses for det historiske vidnesbyrds skyld, og det er fint. Således er der fx sket en del indenfor det ritualteoretiske område siden Thomsen skrev sin artikel »Lad os ikke ringeagte mysteriet og kulten« i 1971.

Ligeledes er det tydeligt, at artiklen »Den folkekirkelige illusion« fra 2002 er skrevet inden aktivitetskirken med alverdens tiltag som spaghettigudstjenester, mandefrokoster, yogagudstjenester, gravidsamtaler mv gik amok, og at der derfor i dag må stilles andre spørgsmål til forholdet mellem, med Thomsens ord, »kernemenighed og udkantsmenighed« end dem, Thomsen stiller i artiklen. Til gengæld kan Thomsen nu, tyve år senere, få svar på et af de spørgsmål, han stiller, nemlig om en »effektiv markedsføring« af kirken kan fordoble søndagsmenigheden fra 2% af

folkekirkens medlemmer til 4%. Efter tyve års erfaring med aktivitetskirkens »effektive markedsføring« kan der svares »nej« til det spørgsmål.

Langt størstedelen af bogens indhold er endnu både aktuelt og relevant, uanset at en del er skrevet for 20, 30, 40 år siden eller mere. Det i sig selv vidner jo om, at Thomsen for det meste har fat i noget sandt og væsentligt. Således også hans kommentar til diskussionen i 2013 om folkekirkens styreform. Thomsen viser klart og køligt, at der sker et skred – og det er ikke blevet mindre siden 2013 – dér, hvor en præst ikke længere kaldes af en menighed til at forkynde evangeliet for menigheden i lyst og nød, til hverdag og fest, men hvor en præst af organisationen pålægges at yde »præstelig betjening« til en gruppe »borgere«. Her sker der uvægerligt noget med kirkebegrebet og med forståelsen af, hvad både en menighed og en præst er. Og det »noget«, der sker, er ikke godt – med Thomsens ord: »Udtrykket »præstelig betjening« gør det lettere at løse præsten fra en grundlæggende samhørighed med de mennesker, han arbejder iblandt, til at han skal være til disposition for organisationen« (s. 193). Var det det, vi mente med »folkekirke«? Så meget desto mere må vi prise os lykkelige for de frie menigheder!

Niels Thomsen er en god skribent, en klarsynet teolog med sans for det dybe og sande, en polemisk debattør med noget vigtigt på hjerte og med en velgørende evne til at sætte fingeren på det ømme punkt dér, hvor det hele går lidt for godt op og det hele bliver lidt for pænt og poleret. Ordet »systemkritiker« i bredeste forstand falder mig ind.

Om han vil det eller ej, har han nok her noget til fælles med Grundtvig.

Thomsens lange liv, hans brede virke, hans store erfaring, hans konstante optagethed af tro, kristendom, kirke, historie og evangelium lyser ud af siderne. Store historiske og teologiske linjer trækkes klart op, og der dykkes med omhu ned i enkelttemaer. Og samtidig med, at klarheden skrives frem, så

bevares også paradokserne, tvetydigheden, modsætningerne – ved emnet, personen, teologien, kristendommen; ja, ved livet selv. Det er en bedrift. Bogen med dens indbyggede fordring til læseren om altid at holde sig sagen for øje, nemlig den kristne tro og alt hvad vi heri skænkes, være hermed anbefalet!

Maria Louise Odgaard Møller

Nyt fra bestyrelsen

En vigtig begivenhed siden sidst er de to generalforsamlinger. Den ordinære generalforsamling den 26. marts var godt besøgt. Vi drøftede bl.a. ændring af vedtægterne og indførelse af et kontingent, så vi lever op til love og regler, og så vi kan bibeholde fradraget for medlemsbidraget. Der kom også en god dialog om, hvordan vi bedst får givet besked til de medlemmer, der mangler at åbne deres skattemapper, så vi hjælper alle til at betale det korrekte beløb. Mette Marslund genopstillede ikke til bestyrelsen. I stedet blev Eske Rauer valgt ind, og Marlene Schmidt Larsen blev suppleant i Eskes sted. Mange tak til Mette for den solide indsats i bestyrelsesarbejdet, ikke mindst i forbindelse med ansættelsen af Maria.

Efter generalforsamlingen var vi til koncert i kirken med Ringe Kirkes Pigechor. Det var meget smukt – nærmest magisk.

På den ekstraordinære generalforsamling den 13. april blev vedtægtsændringerne endelig vedtaget og kontingentet sat til 100 kr. årligt. Man kan finde referater fra generalforsamlingerne og de nye vedtægter på hjemmesiden.

Her i foråret har der været rigtig mange dejlige oplevelser i kirken og salen, både med og uden musik. Så selv om gudstjenesten er og bliver omdrejningspunktet i frimenigheden, så er der virkelig også mange andre muligheder for at blive beriget.

Kr. Himmelfartsdag var der som vanligt konfirmation. De tre konfirmander kom fra både nær og fjern, så det har været en lidt atypisk konfirmandforberedelse – men jeg er sikker på, at de har haft et godt og spændende forløb.

Det første bestyrelsesmøde efter det konstituerende møde er den 6. juni, som vi i skrivende stund ikke er kommet til, selv om tiden går vanvittig hurtigt. Vi skal bl.a. snakke om kirkebønnen efter prædikenen og overvejelserne i forbindelse med bønnen for kongehuset og Dr. Margrethe. Det bliver en spændende snak, som jeg glæder mig til. Endelig er vi ved at lægge sidste hånd på den nye hjemmeside. Læs mere om det andetsteds i bladet.

Og til sidst: der er ikke noget nyt om parkeringspladser denne gang!

Helga Bojesen

Sankt Hans med Spis, Skål, Skrål – og Bål

Fredag d. 23. juni dækker vi et langbord i Kirkelys have, og håber at mange har lyst til at fejre Sankt Hans-aften med os ud fra opskriften: Spis, skål, skrål – og bål.

Vi skal *spise* sammen – man medbringer egen madkurv, vi sørger for service.

Vi skal *skåle* sammen – frimenigheden sørger for vand, øl og vin.

Vi skal *skråle* sammen – vi sørger for højskolesangbøger, hver husstand medbringer et sangønske.

Og vi skal selvfølgelig opleve midsommer**bålet** – der bliver mulighed for at følges til Sankt Hans-bålet i Skulpturparken ved 20-tiden, hvor Maria skal holde båltale.

I tilfælde af regn, rykker vi ind i salen.

Alle, både familier, par, enlige, singler o.a. er meget velkomne!

Tid og sted: Kirkelys have eller salen fredag d. 23. juni kl. 17.30.

Tilmelding af hensyn til borddækning og drikkevarer til Maria senest d. 19. juni.

Lille orgelkoncert og kirkekaffe

Søndag d. 2. juli holder vi gudstjeneste kl. 11.00, og derefter vil vores dygtige organist, Birgit, forkæle os med en lille orgelkoncert i umiddelbar forlængelse af gudstjenesten. Birgit vil spille for os i ca. tyve minutter. Vi drikker også en kop »stående« kirkekaffe sammen den dag. Og så kan vi glæde os over endnu en barnedåb i frimenigheden, for på denne dejlige sommersøndag bæres også en lille pige til dåben i Nazarethkirken.

*Tid og sted: Nazarethkirken
søndag d. 2. juli kl. 11.*

Udflugt og gudstjeneste ud af huset søndag d. 20. august

Tag med til Tåsinge!

På en forhåbentlig solrig søndag i august fylder vi bilerne og kører til det skønne Tåsinge. Vi skal til gudstjeneste i Bregninge kirke, opleve det meget fine Tåsinge Museum, der ligger lige over for kirken, måske en tur helt op i kirkens tårn og nyde den formidable udsigt over det sydfynske øhav, spise en god frokost og til sidst en tur forbi Landet kirkegård og se Elvira Madigan og Sixten Sparres grav.

Plan for dagen:

09.15: Vi mødes på gårdspladsen ved Kirkely, fylder termokander

og folk i bilerne og kører mod Tåsinge.

10.00: Højmesse i Bregninge kirke ved sognepræst Bjarke Lynning Nielsen

11.00: En småkage og en stående kop kaffe på p-pladsen ved kirken samt mulighed for en tur op i kirketårnet. Derefter besøg på Tåsinge Museum, hvor vi går rundt på egen hånd. Gå ikke glip af den gribende fortælling om Elvira Madigan og Sixten Sparres ulykkelige kærlighed.

13.00: Vi fylder bilerne igen og kører et lille stykke nedad vejen til Café Øret, hvor vi spiser frokost. Når vi er klar til det, kører vi til Landet kirkegård. Derefter går turen mod Ryslinge igen.

Praktisk info:

Vi kører i private biler. Angiv ved tilmelding, om du gerne vil køre med nogen eller om du kan lægge bil til og hvor mange ekstra pladser, du har.

Frimenigheden sørger for kaffen og dækker entréen til museet. Evt. tur i kirketårnet (ca. 20 kr.) og frokost står for egen regning. Man opfordres til at deles om udgifterne til kørsel.

Bregninge Kirke.

Tilmelding til Maria senest d. 10. august. Ved tilmelding oplyses, hvad man ønsker til frokost. Se menukort på Café Ørets hjemmeside: øret.dk. Maria kan være behjælpelig med dette ved behov.

Vi glæder os til dagen og håber, at mange har lyst til at være med!

*Mange hilsner fra
arrangementsudvalget
Marlene Schmidt Larsen,
Mette Marslund, Torben Vind
Rasmussen og Maria L. O. Møller*

*Tid og sted: søndag d. 20. august,
afgang fra Kirkely kl. 9.15.*

Morgensang

1. september begynder morgensang igen. Hver anden fredag morgen begynder vi weekenden med sang. Vi kommer ud i alle hjørner af højskolesangbogen og synger både nye og gamle, kendte og mindre kendte sange.

Malene og Maria skiftes til at vælge sangene. I september og oktober er der morgensang følgende fredage kl. 9.00 i Nazarethkirken:

1. september, 15. september, 29. september, 13. oktober, 27. oktober.

*Tid og sted:
Nazarethkirken
fredage i ulige
uger kl. 9.00.*

*Nu vågne alle
Guds fugle små,
de flyve fra reden
og sjunge.*

Bibelmарaton

Efter en sommerpause begynder bibelmарaton igen mandag d. 21. august. Vi mødes som sædvanligt i salen kl. 16.00-17.45. Der serveres kaffe og the, evt. brød medbringer man selv.

Mødegange på mandage kl. 16.00 i efteråret 2023:

21. august, 11. september, 2. oktober, 23. oktober, 6. november, 27. november, 18. december.

Læseplan kan rekvireres hos Maria.

Vi glæder os til at se jer igen – nye læsere er fortsat velkomne!

*Mange hilsner fra Mette Marslund og
Maria*

*Tid og sted: Frimenighedens sal,
mandage kl. 16.00-17.45.*

Rødning- konventet 2023

Torndrup Palustron, Opstandelse, Vå kirke 2013

Skabelse og embede

Søndag den 27. til tirsdag den 29. august 2023

Rødningkonventet er et forum, hvor præster, teologer, stud.theol.'er og andre med interesse for kirkeliv og teologi kan mødes og diskutere aktuelle problemstillinger i kirken og teologien.

To temaer

Rødningkonventet fokuserer i år på to temaer, der på hver sin måde berører noget centralt i spørgsmålet om forholdet mellem folk og kirke.

- Skabelsesteologiens folkelige rolle
Hvilken forpligtelse har kirken på folkelige forhold på baggrund af skabelsteologi? Hvilken indvirkning kan og bør forskydninger i folkelige opfattelser af traditionelle institutioner som ægteskabet have for kirken?
- Embedsteologi og kirkesynet
Hvad er præstens, provstens og biskoppens rolle, når kirken ikke blot er en organisation som mange andre, men er noget særligt ved at være Kristi krop? Hvad har teologen at sige om dette spændingsforhold? Hvori består præsteembedets frihed i dag?

Spændende foredrag

- Niels Hvelplund om Rudolf Bultmanns fortsatte aktualitet.
- Sasja Emilie Mathiasen Stopa om Luthers forståelse af den skjulte Gud.
- Christian Egander Skov om borgerlighedens krise.

Arbejdsgruppen for Rødningkonventet 2023

Maria Louise Odgaard Møller, frimenighedspræst i Ryslinge
Morten Fester Thaysen, domprovst i Ribe
Mette Hvid-Olsen, sognepræst i Varde
Anette Jensen, sognepræst i Lajt-Genner
Bjarke Lynning Nielsen, sognepræst i Bregninge

Rødningkonvent (også kaldet Grundtvigsk Konvent) blev oprettet i 1916 og afholdt på Rødning Højskole, deraf navnet. Det fortsatte i mere end 70 år frem til slutningen af 1980'erne.

"Mødet var præget af aktuelle teologiske temaer, og ofte gik belgerne højt, men altid tog man derfra med overskud og inspiration til det daglige præstearbejde. På konventet blev der også knyttet venskaber, som varede livet ud, hvor man kunne trække på hinanden i hverdagens arbejde". (Jens Ole Henriksen, tidligere provst og formand for Grundtvigsk Konvent)

Velkommen til Rødning Højskole

– leverandør af fællesskab og oplysning siden 1844
Anja og Mads Rykind-Eriksen, forstandere

Program

Søndag den 27. august

Kl. 15.30: Ankomst, indkvartering og kaffe.

Kl. 16.30: Velkomst og præsentation af Rødningkonventet 2023 v/ arbejdsgruppen. Fortælling om Rødning Højskole v/ forstander Mads Rykind-Eriksen.

Kl. 19.00: Skabelsesteologi. Hvilken betydning har skabelsteologien for vekselvirkningen mellem folk og kirke? Debat mellem sognepræst Jesper Bacher, studielektor ved Pastorseminariet Kjeld Slot Nielsen og sognepræst Hanne Dahl. Ordstyrer: sognepræst Arne Mårup.

Mandag den 28. august

Kl. 9.00: Morgensang i Rødning Sognekirke v/ sognepræst Erling Kristensen.
Kl. 9.40: Kritik og Tro: En teologisk Relektüre af Rudolf Bultmanns minimalteologi v/ cand.theol. Niels Hvelplund.

En genlæsning af Bultmann selv viser, at hans tankegang er aktuel som aldrig før.

Kl. 13.00: Fra kultur til arkitektur. Højskolevandring v/ forstander Mads Rykind-Eriksen.

Kl. 14.00: Er Luthers Gud umenneskelig? Om Luthers teologi i dag v/ Sasja Emilie Mathiasen Stopa, ph.d. og cand.theol., postdoc ved Aarhus Universitet. Luther får i øjeblikket skarp kritik for sit sadistiske gudsbillede og negative syn på mennesket. Foredraget imødegår kritikken.

Kl. 19.00: Embedsteologi. Hvor står de kirkelige embeder, hvis kirken på én gang er Kristi krop og organisatorisk ramme med mange samarbejdspartnere? Debat mellem sognepræst Rasmus Nøjgaard, sognepræst Agnete Raahauge og rektor for Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter Birgitte Stoklund Larsen. Ordstyrer: frimenighedspræst Mette Geil. Herefter osterbord.

Tirsdag den 29. august

Kl. 9.00: Morgensang i Rødning Frimenighedskirke v/ frimenighedspræst Mette Geil.

Kl. 9.40: Den borgerlige krise og den folkelige udfordring v/ Christian Egander Skov, ph.d., cand.mag. i historie, religionsvidenskab, nordisk sprog og litteratur.

Borgerlig ideologi og tankegang er blevet afkoblet fra det folkelige udgangspunkt med populisme og polarisering som konsekvens.

Kl. 11.45: Afrunding af Rødningkonventet 2023.

Kl. 12.00: Frokost og derefter afrejse.

Praktisk

Rødningkonventet koster 2.100 kr. på dobbeltværelse uden bad (tillæg 500 kr. for enkeltværelse), 2.350 kr. på dobbeltværelse med bad, 500 kr. for studerende (begrænsede pladser). Tilmelding via vores hjemmeside: www.rhskole.dk (se under Korte kurser).

Konfirmander

*Fra venstre: Maria, Astrid, Helena, Liv.
Foto taget af Jakob Bonde-Hansen.*

På en dejlig solskinsdag d. 18. maj blev Astrid, Helena og Liv konfirmeret. Konfirmanderne, deres forældre og jeg mødtes til afslutning søndag d. 4. juni om eftermiddagen hos Liv i Odense til kage, hygge og snak. Konfirmanderne fik fortalt om deres fester og så tog vi sammen ind for at se Odense Domkirke. Det var en god afslutning på et godt forløb med søde og nysgerrige konfirmander.

Næste års konfirmander har allerede været til indskrivningsgudstjeneste. Frimenigheden har seks konfirmander i 2023-24:

Alva Pipaluk Bjerrum Draiby, Asbjørn Eilif Hollands Frank, Benjamin Wæde Enevoldsen, Esther Møller Hjermit-slev, Noor Krog Duve, Sigrid Lundsgaard Rasmussen.

Undervisningen begynder til september, hvor vi blandt andet skal være sammen på konfirmandlejr i og omkring Kirkely d. 16.-17. september.

Maria Louise Odgaard Møller

Konfirmandvenner

»Konfirmandvenner« er et nyt tiltag i Ryslinge Frimenighed, der har til formål at styrke båndet og samtalen om tro og kristendom på tværs af generationerne i menigheden.

En konfirmandven er en voksen fra frimenigheden, der sammen med en anden konfirmandven tilknyttes en lille gruppe konfirmander. Man skal have tid og lyst til at fortælle om sin egen tro og syn på kristendommen, fortælle lidt om, hvorfor man er medlem af frimenigheden og hvorfor man gerne går i kirke. Man skal også have lyst til at lære konfirmanderne og de unges verden at kende, samt muligvis have lidt tålmodighed til at vente på, at konfirmandernes generthed lægger sig lidt.

Konfirmandundervisningen foregår i år på torsdage i tidsrummet 15.30-17.15 i frimenighedens konfirmandlokale og i kirken. På et endnu ikke planlagt antal torsdage i efteråret og foråret skal man have mulighed for at komme til Ryslinge og/eller få besøg af »sine« konfirmander derhjemme.

I år er der brug for fire konfirmandvenner til frimenighedens seks konfirmander.

Kontakt Maria, hvis du vil høre mere om, hvad det indebærer – du kan også melde dig som konfirmandven, hvis du allerede nu ved, at det er noget for dig.

»Tro, håb, kærlighed« af Henry Heerup.

Fejring af Grundtvigs fødselsdag

Søndag d. 10. september

Den 8. september fylder Grundtvig 240 år. Det skal fejres, og det vil frimenigheden, valgmenigheden og højskolen gøre i fællesskab søndag d. 10. september.

Programmet for dagen ser sådan ud:

13.00: Gudstjeneste i Nazarethkirken

14.00: Kirkekaffe i og omkring kirken

15.00: »Grundtvig og kvinderne« i teatersalen på Ryslinge Højskole

»Grundtvig og kvinderne« er et performanceforedrag med musik og fællessange.

Grundtvigs betydning for sin egen tid

og inspirationen fra hans indsats siden hen kan næppe overvurderes. Hans liv og tanker blev i høj grad formet af de mennesker, der omgav ham, og her spillede de mange forskellige kvinder en afgørende rolle.

»Grundtvig og kvinderne« er en underholdende måde at opnå ny viden om Grundtvigs liv og tanker.

Performanceforedraget spilles af musikerne Torben Lassen og Karen Sørensen og fortæller Else Mathiasen.

Tid og sted: Nazarethkirken og Ryslinge Højskole søndag d. 10. september 2023 fra kl. 13.00.

Grundtvig & Kvinderne

Else Mathiasen
(f. 1958)
Fortæller, danser og manuskriptforfatter.

Karen Sørensen
(f. 1947)
Pianist.

Torben Lassen
(f. 1947)
Trompetist, komponist og oplæser.

Cathrine Marie Bang
(1748-1822)
Mor til Grundtvig.
En stolt, piberrigende og ambitiøs kvinde.

Elisabeth (Lise) Blicher
(1787-1851)
Præstedatter og Grundtvigs første kone efter 15 års bændskab. Hun fødte Grundtvigs første 3 børn.

Marie Toft
(1813-1854)

Marlene Jønsdatter

"Grundtvig og Kvinderne"

N.F.S. Grundtvig (1781 - 1872)

"Menneske først, Christen saa" - alene som skab har mennesket allerede en guddommelig status. "Skolen for livet" - en fri og levende folkeoplysning. "Det levende ord og den fri samtale" - demokratiets bjørnestejn.

Grundtvigs betydning for sin egen tid og inspirationen fra hans indsats siden hen kan næppe overvurderes. Hans liv og tanker blev i høj grad formet af de mennesker, der omgav ham, og her spillede de mange forskellige kvinder en afgørende rolle.

I "Grundtvig og Kvinderne" har vi valgt at fokusere primært på de kvinder, der prægede hans tanker, ideer og digtning. Grundtvigs børnær var præget af to kvinder: Moderen, Cathrine Marie Bang og tjenestepigen, Malene Jønsdatter, som han kaldte Saga eller Sprogesterinde, fordi hun lærte ham sange - og fortalte fra den nordiske mytologi.

Den unge Grundtvig arbejdede som huslærer på et gods på Langeland, og her foretrak de han sig hovedkvaldi i husets frue Constance Steensen de Leth. Hans optagethed af kvinden og den nordiske mytologi sætte præg på hans digtning. Efter det stormfulde ophold på Langeland og efter en meget lang forlovelse blev Grundtvig gift med Lise Blicher, med hvem han fik tre børn.

Ægteskabet var brydsomt og livsvillidne problematiske, og på en af sine rejser til England blev Grundtvig optaget af den frigjorte Clara Bolton. Kvinden med de kulørte øjne. Hjemme igen stiftede han bekendtskab med godsierinden Marie Toft, og da hans kone Lise Blicher døde, giftede han sig kort tid efter med Marie. Hun blev hans store kærlighed, inspirator og åndsfælle.

I tiden sammen med Marie mødte Grundtvig Mathilde Fibiger, forfatter til "Clara Raphaels 12 breve" - den første bog i Norden om kvindens manglende rettigheder.

Marie Toft døde efter kun få års ægteskab, og Grundtvig levede nu alene med deres lille søn, Frederik, indtil den unge og formænde enke, Asta opøgte ham. Der kom liv i huset, Grundtvig foretrak sig i den livlige Asta. De blev gift, og en alder af 80 år fik han sit sidste barn, Asta Marie Elisabeth - ophaldt efter de tidligere koner.

Fortæller Else Mathiasen og musikerne Karen Sørensen og Torben Lassen vil gennem tekster fra Grundtvigs sange, musik samt fortællinger fra hans liv frembringe billeder af mennesket Grundtvig set i lys af de meget forskellige kvinder, der inspirerede ham. Performanceforedraget former sig som en fortælling med indlagte fællessange og musik.

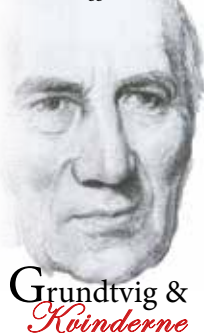
Medvirkerne:

Else Mathiasen fortæller, danser og foredragsholder. Medleder og fast underviser på "Teaterakademiet". Fhv. formstuder på Vestjyllands Højskole. Har bl.a. turneret i ind- og udlænd med teater- og dansforestillinger. Er pt. også aktuel med dans- og musikfortællingen "Højsangen".

Karen Sørensen musiker (piano) og forfatter til bøgerne: "Dramatik - en grundbog" og "Dramatik - en teaterhistorie". Pianist i jazzorkesteret "River Jazz & Blues Band" og blues bandet "BluesTwo All stars". Medvirker i en række andre forskellige musikalske sammenhænge.

Torben Lassen, musiker (trompet), komponist, arrangør, tekstforfatter, teatermusiker og orkesterleder af jazzorkesteret "River Jazz & Blues Band". Medlem af cabaretgruppen "Babylo's Time". Medvirker i utallige musikalske sammenhænge indenfor jazz, folkmusik, verdensmusik m.m.

“ Liv er af dobbelt natur,
Helt kun i mand og i kvinde:
Skiller dem gromsot en mur,
Livet fra begge må svinde ”

Grundtvig & Kvinderne

Et performanceforedrag med musik og sange.

Booking: elsemathiasen@mail.dk
Læs mere: www.elsemathiasen.dk

Sensommer-sangaften

Onsdag d. 20. september kl. 19.30 i salen

Vi mødes i salen og synger fra den blå! Maria vælger de første par sange – derefter er der frit valg fra højskolesangbogen, så kom og ønsk din yndlingssang! Birgit sidder ved flygelet hele aftenen, og frimenigheden er vært ved et glas vin, en øl eller en vand. Det bliver hyggeligt!

Tid og sted: Frimenighedens sal onsdag d. 20. september kl. 19.30.

Septembers himmel er så blå, dens skyer lyser hvide.

Høstgudstjeneste, frokost og efterårsmøde med Carl Holst

Søndag d. 1. oktober

Søndag d. 1. oktober venter der os en god og spændende dag i både kirke og sal.

Vi begynder med høstgudstjeneste i kirken kl. 11.00.

Derefter samles vi i salen til frokost. Og så vil Carl Holst, højskolebarn fra Rød-

ding Højskole, nuværende formand for Rødding Frimenighed og tidl. lærer og politiker, holde foredrag ved vores efterårsmøde under overskriften: »Prisen for et liv i politik. I med- og modgang med Grundtvig i ryggen.«

Efter foredraget vil Carl Holst introducere et par sange fra højskolesangbogen, der bl.a. knytter an til Sønderjyllands spændende historie, og der bliver også tid til frit sangvalg fra salen.

Vel mødt til både gudstjeneste, frokost, foredrag og sang!

Tid og sted: Nazarethkirken og Frimenighedens sal søndag d. 1. oktober kl. 11.00. Pris for foredrag og frokost inkl. drikkevarer pr. person: kr. 100,-. Tilmelding til Maria senest d. 26. september.

Korsøndag med musikgudstjeneste

Søndag. 29. oktober

Søndag d. 29. oktober bliver der mulighed for at synge i kor sammen med andre sangglade mennesker fra frimenigheden under organist, Birgit Nedgegaard Madsens, ledelse. Man mødes kl. 10.00 i salen og øver sange, der indgår i musikgudstjenesten samme dag kl. 16.00. Sæt allerede nu x i kalenderen og læs mere i næste kirkeblad.

Tid og sted: Salen og Nazarethkirken søndag d. 29. oktober kl. 10.00.

Levende Ord i Ryslinge

Den 11.-12. november 2023.

Levende Ord i Ryslinge er et nyt årligt tilbagevendende møde i og omkring Ryslinge Frimenighed, hvor vi sætter fokus på det grundtvigske i hverdagslivet. Dette års møde har overskriften: »Menneske først – og hvad så?«

N.F.S. Grundtvigs berømte udsagn om 'menneske først og kristen så' bliver i dag ofte til 'menneske først', og så kan vi glemme resten. 'Menneske først' rimer godt på menneskerettigheder, humanisme, ligeværdighed og demokrati, mens 'kristen så' måske kan skræmme nogen væk. Vi skal jo nødvendigvis træde nogen over tærne med religiøse eller åndelige træskostøvlere.

Imidlertid kan vi ifølge den nyligt afdøde teolog og højskolemand Ole Jensen som grundtvigsk skole ikke blive stående ved 'menneske først', for der må komme noget efter. Hvis det ikke længere er et 'kristen så', må det i det mindste være spørgsmålet 'hvad så?'

Men hvad så? Går vi glip af noget i vores forståelse af os selv og vores fælles verden ved ikke at lade 'menneske først' blive efterfulgt af et 'kristen så'? Kan vi lade mennesket stå alene i en grundtvig-koldsk skole- og samfundstradition, eller skal vi formulere et nyt afsæt i forholdet mellem menneske og tro?

Den samtale vil vi indlede ved at invitere mennesker med meninger om Grundtvigs rolle i kirke, skole og samfund til sammen med os at tage livtag med betydningen af Grundtvig, skole, kristendom og ånd i dag.

Program

Lørdag

- 10.00 Ankomst og kaffe
- 10.30 Morgensang og foredrag ved Bertel Haarder om det grundtvigske i samfundet
- 12.00 Frokost
- 13.30 Debat om det grundtvigske i skolen.
Moderator: Rasmus Kolby Rahbek,
Debattører: Mette Sanggaard, Claus Staal og Peter Mondrup.
- 15.00 Kaffepause
- 15.45 Fortælling om Nazarethkirken ved Maria Louise Odgaard Møller.
Fællessang omkring flyglet i kirken.
- 17.00 På vandring i det grundtvigske Ryslinge ved Birte Fahnøe Lund og Hans Henrik Hjerimitslev
- 18.30 Aftensmad
- 20.00 Kirkekoncert ved Lea Havelund & Mads Søndergaard – derefter er baren og højskolesangbogen åben i salen.

Søndag

- 8.00 Morgenmad
- 9.30 Gudstjeneste ved Maria Louise Odgaard Møller, herefter kaffe
- 11.00 Foredrag ved Morten Kvist om det grundtvigske i kirken.
- 12.30 Frokost og afrejse

Levende Ord i Ryslinge foregår i kirken og i salen. Prisen for weekenden er 595,- kr., og alle er velkomne.

Spred gerne budskabet i jeres omgangskreds. Tilmelding foregår på hjemmesiden ryslingefrimenighed.dk.

MENNESKE FØRST

– OG HVAD SÅ?

11.-12.11.2023

**SAMTALE OM DET
GRUNDTVIGSKE I
SKOLE, KIRKE OG
SAMFUND**

LÆS MERE PÅ
WWW.RYSLINGEFRIMENIGHED.DK

Illustration af Lise Kaltoft.

Vi vil gerne tilbyde mulighed for overnatning for deltagere udefra. Derfor vil vi gerne høre, om nogle af jer, der bor tæt på, vil stille et værelse med seng til rådighed. Hvis det er tilfældet, så kontakt Hanne Rasmussen (hanneravn@hotmail.com/ 2579 8321) eller skriv jer op på en liste i salen. Vi glæder os til en weekend fuld af levende ord, musik og ånd!

*Mange hilsner fra arbejdsgruppen
Torben Vind Rasmussen,
Mette Marlund,
Maria Louise Odgaard Møller,
Hans Henrik Hjermitsev,
Maike Pedersen*

Kirkelige handlinger

Bisættelser:

18. april 2023

Birte Blom

31. maj 2023

Inge Madsen

10. juni 2023

Signe Thule Hansen

Dåb:

4. juni 2023

Olga Havelund Villadsen

11. juni 2023

Sigrid Katballe Bonde-Hansen

Vielse:

3. juni 2023:

Anne Broholm og Kurt Nielsen

Ny hjemmeside

Ryslinge Frimenighed får ny hjemmeside. Den 'gamle' har gjort det godt, men er på sine gamle dage blevet lidt stivnakket og ikke så nem at ændre på. Derfor har vi besluttet at lade falde, hvad ikke kan stå – og lade nyt komme til. Vores organist Birgits mand, Carsten, har været en kæmpehjælp i forhold til den gamle hjemmeside. Det sætter vi stor pris på – tak til Carsten! Vi er et lille udvalg, som har arbejdet med den nye hjemmeside et halvt års tid. Vi har fået rigtig god hjælp fra en lokal IT-kyndig – uden den hjælp kom vi nok ikke i hus.

Vi prøver at gøre hjemmesiden så letlæselig og intuitiv at finde rundt på som muligt. Samtidig skal den også være lækker, bl.a. vil vi gerne have lækre, smukke, klare og skarpe billeder på. Hjemmesiden henvender sig til nuværende og kommende medlemmer, og kommer til at indeholde meget af det samme som den gamle, med alle de oplysninger, man har brug for. Af nye tiltag kommer bl.a. en side med en tekst om, hvad frimenigheden er, og hvad der er fælles med og forskelligt fra folkekirken.

Og så bliver opdelingen lidt anderledes, men forhåbentlig nem at finde rundt i. Sidst, men ikke mindst, bliver den meget nemmere at redigere i for Maria og os andre, som af og til skal lægge noget på.

Vi forventer, at hjemmesiden går i luften i sidste halvdel af juni. Jeg håber, I tager godt imod den. Adressen er fortsat ryslingefrimenighed.dk.

Helga Bojesen

Tak for hjælpen ved havedagen

Fredag d. 28. april om eftermiddagen mødte en lille, men god og effektiv flok frem med havehandsker og haveredskaber, klar til at give præstegårdshaven en kærlig hånd. Der blev klippet ned, fjernet ukrudt, revet gamle blade sammen og kørt bunkevis af haveaffald væk. Vi fik lavet et jordbærbed og plantet hindbærbuske. Nu er haven sommerklar og fin, og vi siger tusind tak for hjælpen til alle jer, der hjalp – enten med at tage fat i haven eller med at bage kage til os.

Maria & Hans Henrik

Ferie, kursus og friweekend

Jeg holder sommerferie i ugerne 27-30. Mette Marslund passer embedet i uge 27-28 (tlf. 2371 6568). Malene Rask Aastrup (tlf. 2830 5332) passer embedet i uge 29-30. Ligeledes passer Malene Rask Aastrup embedet d. 27.-29 august samt d. 1. september, hvor jeg er på kursus, og d. 23.-24. september, hvor jeg har friweekend.

Maria Louise Odgaard Møller

Ny bestyrelse i Ryslinge Frimenighed

Bagerst fra venstre: Svend Aage Tujkær, Torben Vind Rasmussen, Maike Pedersen, Eske Rauer, Hanne Ravn Rasmussen.

Forrest fra venstre: Lise Charlotte Petersen, Maria Louise Odgaard Møller, Ulla Haslund, Helga Bojesen, Marlene Schmidt Larsen.

Kalender

23. juni

Sankt Hans i præstegårdshaven

2. juli

Lille orgelkoncert og kirkekaffe

20. august

Udflugt og gudstjeneste ud-af-huset

21. august

Bibelmaraton

1. september

Morgensang v. Malene

10. september

Fejring af Grundtvigs fødselsdag
Fællesgudstjeneste, kirkekaffe, teater-
forestilling

11. september

Bibelmaraton

15. september

Morgensang v. Maria

16.-17. september

Konfirmandlejre

20. september

Sensommersangften

29. september

Morgensang v. Malene

1. oktober

Høstgudstjeneste, frokost og efterårs-
møde

2. oktober

Bibelmaraton

13. oktober

Morgensang v. Maria

Husk:

29. oktober:

Kom og syng i kor – vi slutter med
musikgudstjeneste kl. 16.00.

11.-12. november:

Levende Ord i Ryslinge

Orientering om privatlivspolitik

Vi gør opmærksom på frimenighedens privatlivspolitik, som du kan læse på hjemmesiden www.ryslingefrimenighed.dk.

Privatlivspolitikken er udarbejdet med henblik på at oplyse vores medlemmer om, hvordan menigheden håndterer personoplysninger.

Du opfordres til at læse privatlivspolitikken på vores hjemmeside: <https://www.ryslingefrimenighed.dk/medlemskab>. Her kan du bl.a. læse om, hvilke typer personoplysninger vi har om vores medlemmer, hvordan vi håndterer oplysningerne og hvad dine rettigheder er i den forbindelse.

Bestyrelsen

Frimenighedens sal Kirkebil:

I forbindelse med begravelse eller bisættelse er det muligt at låne salen til en efterfølgende reception.

Henvendelse skal ske til Maike Pedersen på tlf. 27 13 79 27.

Kirkebil: – kan benyttes til gudstjenester og arrangementer mod en egenbetaling på kr. 30,-. Kirkebilen skal bestilles dagen forinden før kl. 16.00.

Kontakt Palles Taxi på tlf. 62 62 28 15

Ansatte

Præst:

Maria Louise Odgaard Møller,
Graabjergvej 4, 5856 Ryslinge.
Tlf.: 21 19 18 66
praesten@ryslingefrimenighed.dk

Graver:

Lone Holmegaard, tlf.: 20 16 08 44
loneholmegaard@hotmail.com
Henvendelse om begravelse og gravsted.

Organist:

Birgit Nedergaard, tlf. 29 62 11 53
birgit@cbmadsen.dk

Regnskabsfører:

Lone Rosager
Dronningemaen 27B 2. th.
5700 Svendborg
Tlf.: 22 16 98 61
mail@rosagerregnskab.dk

Kirketjenere:

Anna Duve tlf. 61 41 95 51
Alberte Østertoft tlf. 42 80 26 70
Saxo Bjerrum Draiby tlf. 30 26 41 55

Kirkesangere:

Heike Pohl Malmros
tlf. 28 91 92 84

Marlene Schmidt Larsen
tlf. 42 79 86 02

Rengøring i sal:

Anna Duve og Alberte Østertoft

Frimenighedens bestyrelse

Formand: Helga Bojesen, Rudmevej 135, 5750 Ringe, Tlf. 51 96 97 34

Email: formanden@ryslingefrimenighed.dk

Næstformand: Maike Pedersen, Bjertevej 1a, 5750 Ringe, Tlf. 27 13 79 27

Kasserer: Svend Aage Tujkær, Kildevangen 96, 5750 Ringe

Tlf. 51 26 93 96, Email: kasserer@ryslingefrimenighed.dk

Hanne Ravn Rasmussen

Ulla Haslund

Lise Charlotte Petersen

Eske Rauer

1. suppleant: Marlene Schmidt Larsen

2. suppleant: Torben Vind Rasmussen

GUDSTJENESTER

Juni

Søndag 25. juni kl. 19.30
3. søndag efter Trinitatis

Juli

Søndag 2. juli kl. 11.00
4. søndag efter Trinitatis
Lille orgelkoncert og
kirkekaffe

Søndag 9. juli
Ingen gudstjeneste

Søndag 16. juli kl. 11.00
6. søndag efter trinitatis
Mette Marslund

Søndag 23. juli kl. 9.30
7. søndag efter Trinitatis
Malene Rask Aastrup

Søndag 30. juli kl. 11.00
8. søndag efter Trinitatis
Malene Rask Aastrup

August

Søndag 6. august kl. 11.00
9. søndag efter Trinitatis

Søndag 13. august kl. 9.30
10. søndag efter Trinitatis

Søndag 20. august
Udflugt og gudstjeneste
ud af huset.
Bregninge kirke kl. 10.00
Læs mere inde i bladet

Søndag 27. august kl. 11.00
12. søndag efter Trinitatis
Malene Rask Aastrup

September

Søndag 3. september kl. 11.00
13. søndag efter Trinitatis

Søndag 10. september kl. 13.00
14. søndag efter Trinitatis
Fællesgudstjeneste, fejring
af Grundtvigs fødselsdag
Læs mere inde i bladet

Søndag 17. september kl. 11.00
15. søndag efter Trinitatis
Konfirmanderne medvirker

Søndag 24. september kl. 11.00
16. søndag efter Trinitatis
Malene Rask Aastrup
(Valgmenighedens
høstgudstjeneste)

Oktober

Søndag 1. oktober kl. 11.00
17. søndag efter Trinitatis
Høstgudstjeneste, frokost
og efterårsmøde
Læs mere inde i bladet

Søndag 8. oktober kl. 9.30
18. søndag efter Trinitatis